

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
гірничої справи,
природокористування та
будівництва

27 серпня 2024 р., протокол № 08

Голова Вченої ради

Володимир КОТЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЧНИМ ВИРОБНИЦТВОМ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»

Схвалено на засіданні кафедри
екології та природоохоронних
технологій

26 серпня 2024 р.,
протокол № 08

Завідувач кафедри

Ірина ПАЦЕВА

Розробники: кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології та природоохоронних технологій ВАЛЕРКО Руслана,
асистент кафедри екології та природоохоронних технологій ХОМЕНКО Світлана

Житомир
2024–2025 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Управління органічним виробництвом» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» затверджена Вченою радою факультету гірничої справи, природокористування та будівництва від 27 серпня 2024 р., протокол № 08.

Розробники:

ВАЛЕРКО Руслана, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри екології та природоохоронних технологій;

ХОМЕНКО Світлана, асистент кафедри екології та природоохоронних технологій.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск __	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів _4_	Вибіркова	
Модулів – _1_	Лекції	
	_32_ год.	_6_ год.
Змістових модулів – _3_	Практичні	
	32 год.	6 год.
Загальна кількість годин – 120	Лабораторні	
	__ год.	__ год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4_ самостійної роботи – _3,5_	Самостійна робота	
	56 год.	108 год.
	Вид контролю: __ залік _____	

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 53,3 % аудиторних занять, 46,7 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 10 % аудиторних занять, 90 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни отримання студентом знань науково-теоретичних основ і практичних заходів із виробництва органічної продукції, інноваційних технологій виробництва органічних продуктів у спеціалізованих господарствах.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- навчити студентів проектувати заходи щодо запровадження інноваційних технологій виробництва продукції, проектувати й реалізовувати інноваційні прийоми і методи органічного виробництва;
- координувати практичну діяльність підприємств, установ, організацій щодо створення та розвитку органічних господарств, розвитку ринків органічної продукції на державному, регіональному та місцевому рівнях;
- запроваджувати інноваційні технології виробництва органічних продуктів у спеціалізованих господарствах;
- виробництво органічної продукції на присадибних ділянках населення.

У результаті вивчення дисципліни «Управління органічним виробництвом» здобувач вищої освіти повинен мати такі компетенції:

ЗНАТИ:

- сучасні принципи та методи захисту довкілля;
- науково-теоретичні і практичні основи виробництва органічної продукції;
- нормативно-правове забезпечення державного регулювання в сфері органічного виробництва;
- сучасний стан та розвиток органічного виробництва в Україні та світі.

УМІТИ:

- визначати сутність та зміст органічного виробництва, його принципи та переваги;
- оцінювати процеси поглиблення європейської інтеграції у сфері органічного виробництва;
- проводити аналіз особливостей розвитку органічного виробництва в Україні;
- висловлювати та аргументувати власний погляд щодо органічної продукції;
- вивчати ринок органічної продукції та споживчі переваги;
- оцінювати економічну доцільність органічного виробництва у порівнянні з традиційними методами.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково наступні Soft skills:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 5

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;
- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;
- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;
- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Основи органічного виробництва

Тема 1. Сутність, основні принципи та концепція існування органічного виробництва

Поняття органічного виробництва. Основні етапи розвитку органічного виробництва. Види органічного виробництва. Принципи органічного виробництва. Переваги органічного виробництва. Ризики органічного виробництва.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення державного регулювання в сфері органічного виробництва

Державне регулювання органічного виробництва. Принципи державного регулювання органічного виробництва. Суб'єкти державного регулювання органічного виробництва. Законодавче регулювання у сфері органічного виробництва.

Тема 3. Сучасний стан та розвиток органічного виробництва в Україні

Організації, що функціонують у сфері органічного виробництва в Україні. Розподіл операторів органічного виробництва України за місцем функціонування та видами діяльності. Топ-10 органічних виробників в Україні.

Тема 4. Обіг, маркування та реалізація органічної продукції

Особливості маркування органічної продукції. Сертифікація органічної продукції. Реалізація органічної продукції.

Змістовий модуль 2. Управління органічним виробництвом

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 6

Тема 5. Ринок органічної продукції в Україні та ЄС

Органічні виробники. Органічне виробництво: Україна та світ. Ринок органічної продукції України. Світовий органічний ринок.

Тема 6. Стратегія управління розвитком органічного виробництва

Законодавче регулювання: переваги та невирішені проблеми. Стратегія розвитку органічного виробництва в Україні до 2030 року. Стратегічний курс політики у сфері розвитку органічного виробництва.

Тема 7. Органічне виробництво у контексті Європейського зеленого курсу

Стратегія «Від ферми до виделки». План дій з розвитку органічного виробництва. Рекомендації щодо стратегічних планів Спільної сільськогосподарської політики.

Тема 8. Планування та організація органічного виробництва

Основи планування органічного виробництва. Бізнес-моделі органічного виробництва. Стратегічне управління органічним виробництвом. Організація виробничого процесу в органічному господарстві. Фінансове планування та оцінка ефективності.

Змістовий модуль 3. Види органічного виробництва

Тема 9. Органічне рослинництво

Вимоги до органічного рослинництва.

Тема 10. Органічне тваринництво

Вимоги до органічного тваринництва. Вимоги до органічного птахівництва. Вимоги до органічного бджільництва.

Тема 11. Органічне грибівництво

Вимоги до органічного грибівництва.

Тема 12. Органічна аквакультура

Вимоги до виробництва органічної аквакультури.

Тема 13. Виробництво органічних морських водоростей

Вимоги до виробництва органічних морських водоростей.

Тема 14. Виробництво органічних харчових продуктів

Вимоги до виробництва органічних харчових продуктів. Вимоги до органічного виноробства.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 7

Тема 15. Виробництво органічних кормів

Вимоги до виробництва органічних кормів.

Тема 16. Заготівля органічних об'єктів рослинного світу

Вимоги до заготівлі органічних об'єктів рослинного світу.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1. Основи органічного виробництва								
Тема 1. Сутність, основні принципи та концепція існування органічного виробництва	7,5	2	2	3,5	9	1	1	7
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення державного регулювання в сфері органічного виробництва	6,5	2	2	3,5	7	-	-	7
Тема 3. Сучасний стан та розвиток органічного виробництва в Україні	7,5	2	2	3,5	8	-	1	7
Тема 4. Обіг, маркування та реалізація органічної продукції	7,5	2	2	3,5	7	1	-	6
Разом за змістовий модуль 1	30	8	8	14	31	2	2	27
Змістовий модуль 2. Управління органічним виробництвом								
Тема 5. Ринок органічної продукції в Україні та ЄС	7,5	2	2	3,5	9	1	1	7
Тема 6. Стратегія управління розвитком органічного виробництва	7,5	2	2	3,5	7	-	-	7
Тема 7. Органічне виробництво у контексті Європейського зеленого курсу	6,5	2	2	3,5	9	1	1	7
Тема 8. Планування та організація органічного виробництва	7,5	2	2	3,5	6	-	-	6
Разом за змістовий модуль 2	30	8	8	14	31	2	2	27
Змістовий модуль 3. Види органічного виробництва								
Тема 9. Органічне рослинництво	7,5	2	2	3,5	9	1	1	7
Тема 10. Органічне тваринництво	7,5	2	2	3,5	9	1	1	7
Тема 11. Органічне грибівництво	7,5	2	2	3,5	7	-	-	7
Тема 12. Органічна аквакультура	7,5	2	2	3,5	7	-	-	7
Тема 13. Виробництво органічних морських	6,5	2	1	3,5	7	-	-	7

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск __	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 8

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
водоростей								
Тема 14. Виробництво органічних харчових продуктів	6,5	2	2	3,5	7	-	-	7
Тема 15. Виробництво органічних кормів	7,5	2	2	3,5	6	-	-	6
Тема 16. Заготівля органічних об'єктів рослинного світу	7,5	2	2	3,5	6	-	-	6
Разом за змістовий модуль 3	60	16	16	28	59	2	2	54
РАЗОМ ЗА МОДУЛЬ 1	120	32	32	56	120	6	6	108
ВСЬОГО	120	32	32	56	120	6	6	108

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 9

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Основи органічного виробництва			
1	Основи виробництва екопродукції сільського господарства	2	1
2	Аналіз законодавчого забезпечення у сфері органічного виробництва	2	1
3	Органічна мапа України	2	-
4	Сертифікація та маркування органічної продукції	2	-
Змістовий модуль 2. Управління органічним виробництвом			
5	Ринок органічної продукції	2	1
6	Стратегія управління розвитком органічної продукції	2	1
7	Органічне виробництво у контексті Європейського зеленого курсу	2	-
8	SWOT-аналіз підприємства органічного виробництва	2	-
Змістовий модуль 3. Види органічного виробництва			
9	Вимоги до органічного рослинництва	2	1
10	Вимоги до органічного тваринництва. Вимоги до органічного птахівництва. Вимоги до органічного бджільництва	2	1
11	Вимоги до органічного грибівництва	2	-
12	Вимоги до виробництва органічної аквакультури	2	-
13	Вимоги до виробництва органічних морських водоростей	2	-
14	Вимоги до виробництва органічних харчових продуктів. Вимоги до органічного виноробства	2	-
15	Вимоги до виробництва органічних кормів	2	-
16	Вимоги до заготівлі органічних об'єктів рослинного світу	2	-
РАЗОМ ЗА МОДУЛЬ 1		32	6
РАЗОМ		32	6

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 10

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Основи органічного виробництва			
1	Органічне виробництво: поняття, принципи та стандарти Основні принципи органічного виробництва. Міжнародні та національні стандарти органічного виробництва (ЄС, USDA Organic, ДСТУ). Органічні та традиційні методи виробництва.	3,5	7
2	Нормативно-правове регулювання органічного виробництва Українське законодавство щодо органічного виробництва. Сертифікаційні вимоги до виробників органічної продукції. Порівняльна характеристика органічного законодавства в Україні та ЄС.	3,5	7
3	Економічні аспекти органічного виробництва Собівартість органічної продукції (на прикладі культури або продукту). Фінансові переваги та ризики ведення органічного бізнесу. Можливості фінансування органічних підприємств (гранти, субсидії).	3,5	7
4	SWOT-аналіз органічного виробництва Ключові можливості та загрози для розвитку органічного сектору в Україні. Стратегії мінімізації ризиків.	3,5	6
Змістовий модуль 2. Управління органічним виробництвом			
5	Органічна сертифікація: процес та вимоги Етапи сертифікації органічного господарства. Ключові органи сертифікації в Україні та світі. Сертифікаційні витрати та вимоги для різних категорій продукції.	3,5	7
6	Ланцюг постачання органічної продукції Модель логістики для органічного підприємства. Виклики та можливості органічного збуту. Проаналізувати, як змінюються споживчі тренди щодо органічної продукції.	3,5	7
7	Маркетинг та брендинг органічної продукції Ефективні маркетингові стратегії для органічного бізнесу. Концепція бренду органічного підприємства. Рекламна кампанія для просування органічного продукту.	3,5	7
8	Державна підтримка органічного виробництва Державні програми, які підтримують органічне виробництво. Економічний вплив державних субсидій на розвиток органічного сектору. Заходи для покращення державної підтримки органічних фермерів.	3,5	6
Змістовий модуль 3. Види органічного виробництва			
9	Технології органічного рослинництва Органічні методи обробітку ґрунту, внесення добрив, захисту рослин. Рекомендації щодо сівозміни в органічному виробництві. Приклади успішного органічного рослинництва.	3,5	7

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 11

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
10	Органічне тваринництво: особливості утримання та годівлі Вимоги до органічного тваринництва. Раціон харчування для органічного скотарства або птахівництва. Переваги органічного тваринництва для здоров'я споживачів.	3,5	7
11	Біологічні методи захисту рослин в органічному виробництві Основні біологічні методи боротьби зі шкідниками та хворобами. Перелік дозволених біопрепаратів та методів для органічного землеробства. Система захисту рослин для конкретної органічної культури.	3,5	7
12	Інновації в органічному виробництві Сучасні технології в органічному виробництві (Big Data, IoT, GIS). Перспективні інноваційні рішення для органічних господарств. Стратегія впровадження інновацій на фермі.	3,5	7
13	Органічне виробництво у контексті Європейського зеленого курсу Цілі Європейського зеленого курсу. Вплив вимог ЄС на органічне виробництво. Шляхи адаптації українських органічних виробників до нових стандартів ЄС.	3,5	7
14	Глобальні тренди розвитку органічного ринку Основні тенденції органічного сектору у світі. Розвиток органічного руху в країнах ЄС та США. Перспективи розвитку органічного ринку в Україні.	3,5	7
15	Соціальні аспекти органічного виробництва Вплив органічного виробництва на здоров'я споживачів. Роль органічного бізнесу в розвитку місцевих громад. Заходи для підвищення соціальної відповідальності органічного підприємства.	3,5	6
16	Розробка бізнес-плану органічного виробництва Аналіз ринку та конкурентного середовища. Фінансовий план, маркетингова стратегія та логістика бізнесу.	3,5	6
РАЗОМ ЗА МОДУЛЬ 1		56	108
РАЗОМ		56	108

7. Індивідуальні самостійні завдання

Підготувати доповідь-презентацію за однією із запропонованих тематик (за вибором студента) або запропонувати свою.

Орієнтовна тематика індивідуальних тем для доповіді:

1. Історія розвитку органічного виробництва у світі та Україні.
2. Основні принципи органічного виробництва: екологічність, сталий розвиток, біорізноманіття.
3. Порівняння органічного та традиційного сільського господарства: переваги та виклики.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 12

4. Екологічні переваги органічного виробництва: зменшення забруднення ґрунтів та вод.
5. Роль органічного виробництва у забезпеченні продовольчої безпеки.
6. Міжнародні стандарти органічного виробництва: ЄС (EU Organic), USDA Organic, Bio Suisse.
7. Органічне законодавство в Україні: основні вимоги до виробників.
8. Процедура органічної сертифікації в Україні: етапи, витрати, органи сертифікації.
9. Експорт української органічної продукції: вимоги та перспективи.
10. Система контролю та маркування органічної продукції: як відрізнити справжній органічний продукт.
11. Сучасні технології органічного землеробства: безплужна обробка ґрунту, мульчування, сидерати.
12. Органічне рослинництво: екологічно чисті методи вирощування зернових та овочевих культур.
13. Органічне тваринництво: принципи утримання та годівлі худоби.
14. Біологічні методи захисту рослин у органічному землеробстві.
15. Використання компосту та органічних добрив у сільському господарстві.
16. Економічна ефективність органічного виробництва: міфи та реальність.
17. Фінансові інструменти підтримки органічного бізнесу: гранти, субсидії, державні програми.
18. Бізнес-моделі органічного виробництва: фермерські господарства, кооперативи, великі агрохолдинги.
19. Стратегічне планування розвитку органічного підприємства.
20. Органічне виробництво як частина концепції сталого розвитку.
21. Маркетингові стратегії просування органічної продукції.
22. Попит на органічну продукцію в Україні та світі: основні тренди.
23. Ціноутворення на органічну продукцію: як формується вартість.
24. Роль онлайн-продажів у розвитку ринку органічної продукції.
25. Ланцюг постачання органічної продукції: проблеми та шляхи оптимізації.
26. Сучасні цифрові технології в органічному виробництві: Big Data, IoT, GPS-моніторинг.
27. Роль агротуризму у популяризації органічного виробництва.
28. Вплив кліматичних змін на органічне сільське господарство.
29. Розвиток вертикального землеробства та міського фермерства у контексті органічного виробництва.
30. Перспективи біотехнологій у органічному землеробстві.
31. Європейський зелений курс та його вплив на органічне виробництво.
32. Політика "Від ферми до виделки" та розвиток органічного сектору в Європі.
33. Глобальні виклики органічного виробництва: конкуренція, ринок, сертифікація.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 13

34. Перспективи розвитку органічного виробництва в Україні: проблеми та можливості.

35. Міжнародний досвід розвитку органічного сільського господарства: кращі практики.

Форма звіту:

Текст доповіді (5-7 сторінок) з посиланням на джерела інформації.

Презентація (7-10 слайдів) з візуальними матеріалами, графіками, схемами.

Таблиці, діаграми, аналіз статистичних даних для кращого пояснення матеріалу.

Додатково: студенти можуть представити результати доповіді у вигляді відео-презентації або постера для обговорення в групі.

Виконати одне із запропонованих завдань (за вибором студента).
Максимальна кількість балів – 10.

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних навичок та умінь:

- Вербальні методи (лекція, пояснення)
- Наочні методи (демонстрація, ілюстрація)
- Практичні методи (виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів)
- Дискусійний метод
- Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота)
- Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням таких методів:

- Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання
- Перевірка виконання практичних завдань
- Експрес-тестування
- Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань
- Перевірка виконання завдань модульного контролю
- Залік

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 14

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль у формі екзамену проводиться у сьомому семестрі. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань поточного контролю	100	100
Підсумкова семестрова оцінка	100	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	80	80
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	20	20
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали):		
1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах	до 10	до 10
2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій	до 10	до 10
Разом за виконання завдань поточного контролю	100	100

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 15

Види робіт здобувача вищої освіти ¹	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	10	10
Участь у дискусії	10	10
Виконання поточних тестових завдань	30	30
Виконання та захист завдань, кейсів	30	30
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	80	80

З метою застосування цілих чисел для оцінювання активностей здобувачів вищої освіти під час навчальних занять протягом семестру використовується 100-бальна шкала оцінювання кожного окремо виду робіт. Розрахунок набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = (P_i \times \text{ВК}_i) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

ВК_i – ваговий коефіцієнт за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$K_{\text{НЗ}}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Якщо здобувач вищої освіти набрав за поточний контроль 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі заліку. За складання заліку здобувач вищої освіти може набрати 100 балів. Семестрова оцінка з навчальної дисципліни формується за результатами підсумкового контролю.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі заліку, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 50 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 16

35–49 балів, він отримує право за власною заявою повторно опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Повторне вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 34 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою повторно опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою повторного вивчення навчальної дисципліни чи її окремих складових частин визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала		100-бальна шкала
	Екзамен	Залік	
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 17

FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F			0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Агроекологія	Agroecology
2	Адаптивне управління органічним підприємством	Adaptive Management of Organic Farms
3	Біодинамічне землеробство	Biodynamic Farming
4	Біологічні методи захисту рослин	Biological Pest Control Methods
5	Біопродукти	Organic Products
6	Вуглецевий слід	Carbon Footprint
7	ГМО (генетично модифіковані організми)	GMO – Genetically Modified Organisms
8	Екологічна сталість	Environmental Sustainability
9	Європейський зелений курс	European Green Deal
10	Зелене добриво / Сидерати	Green Manure / Cover Crops
11	Компостування	Composting
12	Ланцюг постачання органічної продукції	Organic Supply Chain
13	Органічна сертифікація ЄС	EU Organic Certification
14	Органічне виробництво	Organic Production
15	Органічне тваринництво	Organic Livestock Farming
16	Органічний ринок	Organic Market
17	Перехідний період	Transition Period
18	Політика "Від ферми до виделки"	Farm to Fork Policy
19	Сертифікація органічної продукції	Organic Certification
20	Сівозміна	Crop Rotation

12. Рекомендована література

Основна література

1. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Проблеми розвитку органічного виробництва Житомирської області. *Органічне виробництво і продовольча безпека* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. С. 371–375.
2. Валерко Р. А., Окрушко Н. С., Смаглій В. О. Оцінка розвитку органічного виробництва Житомирської області. *Інтеграційна система освіти, науки і виробництва в сучасному інформаційному просторі* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (24 жовт. 2019 р.). Тернопіль : Крок, 2019. С. 21–24.
3. Гвоздь О. М. Органічне сільськогосподарське виробництво: сутність та основні проблеми. *Вісник Львівського університету: Серія економічна*. 2018. Вип. 55. С. 20–27.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 18

4. Довідник стандартів ЄС щодо регулювання органічного виробництва та маркування органічних продуктів. Книга 8. – Львів: ФОП Василик А.І., 2023. – 512 с.

5. Довідник нормативних документів України щодо регулювання органічного виробництва та маркування органічних продуктів. – Львів: ФОП Василик А.І., 2021. – 296 с.

6. Основи органічного рослинництва : навч. посіб. / В. Пиндус, О. Гуцаленко, С. Омельчук, Л. Василенко, С. Горбань. – Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2022. – 326 с.

7. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції : Закон України від 06.06.2019 р. № 2496-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>.

Допоміжна література

1. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Органічне виробництво як інструмент впливу на екологічну безпеку сільського водопостачання. *Органічне виробництво і продовольча безпека* : зб. праць учасників X Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю Поліського національного університету (21-22 квітня 2022 р.). Житомир : Поліський нац. університет, 2022. С. 310–313.

2. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Органічне сільське господарство як фактор впливу на вміст нітратів у питній воді джерел нецентралізованого водопостачання сільських населених пунктів. *Екологічні науки*. 2020. № 3(30). С. 124–128. DOI: <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2020.eco.3-30.21>.

3. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Оцінка якості питної води джерел нецентралізованого водопостачання у районах з найбільшою кількістю операторів органічного виробництва. *Органічне виробництво і продовольча безпека* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (21-22 травня 2020 р.). Житомир : ЖНАЕУ, 2020. С. 122–126.

4. Кутаренко Н. Я., Лопатинський Ю. М. Інституційний розподіл органічних операторів в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. Вип. 13. С. 67–72.

5. Носко В. Л. Стан і розвиток органічного виробництва в Україні. *Наук. вісник Нац. університету біоресурсів і природокористування України. Сер.: Біологія, біотехнологія, екологія*. 2015. Вип. 214. С. 212–216.

6. Романчук Л. Д., Валерко Р. А. Органічне сільське господарство як чинник впливу на рівень нітратів у воді з нецентралізованих джерел сільських населених пунктів. *Scientific Progress & Innovations*. 2024. № 27 (4). С. 98–104. doi: 10.31210/spi2024.27.04.16.

7. Assessment of the impact of organic agriculture on nitrate content in drinking water in rural settlements of Ukraine / Romanchuk L. D., Valerko R. A,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф23.07- 05.01/XXX.XXX/Б/ВКХ 2024
	Випуск __	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 19

Herasymchuk L. O., Kravchuk M. M. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. Vol. 11(2). P. 17–26. DOI: 10.15421/2021_71.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. URL: <http://rada.gov.ua/>.
2. Державний університет «Житомирська політехніка» : офіційний веб-сайт. URL: <https://ztu.edu.ua/>.
3. Державна статистична служба України : офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Екологічне законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua>.
5. Екологічні паспорти регіонів України: URL : <https://menr.gov.ua>.
6. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: menr.gov.ua.
7. Органік Стандарт. URL : <https://organicstandard.ua/ua>.
8. Представництво України при Європейському Союзі. Європейський Зелений Курс. Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spivrobitnictvo/klimat-yevropejska-zelena-ugoda>.
8. Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища URL: <https://menr.gov.ua>.
9. Стратегія розвитку Житомирської області на період до 2027 року / Житомир. обл. військова адміністрація. URL: <https://zt.dsns.gov.ua/upload/4/2/5/8/1/0/2021-10-1-mpo-strategiya-do-2027-roku.pdf>.
10. Organicinfo.ua : website. URL: <https://organicinfo.ua>.